

je študiral najprej bogoslovje. Ko je izstopil iz semenišča, je sprejel na priporočilo Šafaříka službo vzgojitelja v družini moskovskega profesorja Ševireva. Ali poldrugoletno bivanje na Ruskem je v Havličku uničilo vseslovansko misel, za katero je bil tako navdušen, in vcepilo mu je v srce sovraštvo do carskega despotizma. Na Ruskem pa je Havlíček spoznal rusko književnost, Puškina in Lermontova, posebno pa je vzljubil Gogolja. Na Ruskem se je v njem vzbudila pesniška nadarjenost in že tu je jel pisati svoje strupene epigrame, ki so njegovo ime na Češkem tako proslavili. A ne le epigrami, ampak tudi njegovi politični članki so vzbujali občno pozornost. Uredoval je liste „Pražské Noviny“, „Česká Včela“, „Národní Noviny“ in „Slovan“. Književno največ

ličkove „Vybrané spisy“, l. 1897. so izšli „Básnické spisy“ K. Havlička in istega leta je dr. Tobolka izdal vse Havličkove politične spise. *Fr. Št.*

☪

Slovaška „Muzealna společnost“ je dne 8. avgusta ob priliki svojega letnega zbora položila v Turčanskem Sv. Martinu vogelni kamen k muzealnemu poslopju. Slovaška stvar navzlic vsem velikim zaprekam, ki jih ji delajo Mažari, zmirom bolj napreduje. Požunski okraj ima v državnem zboru štiri slovaške narodne poslance. Po konfiskaciji „Slovaške Matice“ do l. 1890. Slovaki niso imeli nobene kulturne zbirke. 8. avgusta t. l. pa se je položil vogelni kamen za poslopje muzealnega slovaškega društva, ker ni bilo več prostora za primerno shrambo zbirk, ki so se začele l. 1890. po zgradbi „Narodnega Doma“.

Jakub Herrman, buditelj lužiskih Srbov, je pred nedavnim obhajal svojo sedemdesetletnico. Župnik J. Herrman podpira vse, kar je narodu v korist. Ni sicer pisatelj ali mecen, ni bogatin, a kar ima, to je last njegovega naroda. Herrman je nekoliko let gmotno zalagal list „Lužica“, ki bi bil brez njegove pomoči nehal izhajati. Mesečnik „Lužica“ je o Herrmanu pisal, da svet takih mož nikoli ni imel in nima odveč, tem manj pa mala lužiško-srbska zemljica. *Fr. Št.*

☪

Ruski pisatelj Jasinski je pred kratkim obhajal petindvajsetletnico svojega pisateljevanja. Naučil se je čitati že v petem letu, v sedmem letu je čital življenje svetnikov in zdravniške spise, v devetem letu je pisal verze. Ko je končal študije na kijevski univerzi, je vstopil v državno službo, kateri se je kmalu odpovedal ter se je posvetil samo književnosti. Kot beletrist je Jasinski začel delovati začetkom l. 1881. Dne 14. januarja tega leta je objavil povest „Na čistotu“ v radikalnem listu Korobčevskega „Slovo“. Ta povest je bila kriva, da list „Slovo“ ni smel potem štiri mesece izhajati. Sicer pa je Jasinski že deset let poprej spisal kot dijak na kijevski univerzi članek „Razsušenie soslovnih peregorodok“ za „Kijevski Věstnik“. V članku se je mladi dijak kritično dotaknil vpeljave splošne vojaške dolžnosti; list se je s tem člankom zameril mero-dajnim vladnim krogom in je radi tega dobil cen-zurno kazen. — Jasinski (pseudonim Bělsinskij) je spisal več nego 40 romanov in 200 povesti in drobnih črtic; ako se pa k temu priračunijo še njegove lirične in satirične poezije, predstavlja književno delo Jasinskega lepo knjižnico. Jasinski piše prehitro in nepotrpežljivo, zaradi tega ne utegne svojih spisov umetniško zaokrožiti. Krajše povesti, novele, črtice mu

Rembrandt Harmensz van Ryn.

vredni so njegovi epigrami iz mlajših let; k njim so se pozneje pridružili satirični članki in pesmi. Izmed člankov najbolj znane so parodije na ljubavne romane in novele. Glavni satirični spisi so nastali šele v Briksenu, kamor ga je Bachova vlada ukazala 16. decembra 1851 po sili zapeljati. Iz Briksena se je vrnil 7. aprila 1855 na Češko, a samo po smrti, ki ga je vrgla v prezgodnji grob 29. julija 1856. Razen nekoliko prevodov iz Gogolja in Voltairja je izdal Havlíček samostojno le „Duch Národních Novin“ in „Epištoly Kutnohorské“. Vse drugo, kar je napisal, je bilo raztreseno po časopisih ali pa je ostalo v rokopisih. Šele l. 1886. je začel K. Tůma izdajati Hav-

bolj uspevajo nego dolgi romani. Nekatere črtice presenetijo bravca po svoji tehnični dovršenosti. Romani Jasinskega pa nimajo nobene umetniške vrednosti. Celota je samo lupina brez jedra, zmes malomarno urejenih slik, plitvih situacij in brezpomembnih razgovorov. Zato se pa dela Jasinskega odlikujejo

Izumitelj „volapūka“ Schleyer.

po svoji zunanosti, po jasnem, solnčnem koloritu in cvetličnem jeziku, ki je poln smelih epitetov in metafor ravno tako kakor spisi Gogolja in drugih južnoruskih pisateljev. Spisom Jasinskega pa nedostaja južnoruskega dobrohotnega humora; humor se pri Jasinskem izpreminja v ironijo, satira v paskvil.

Junaki, ki v romanih in povestih Jasinskega nastopajo, so sami nenormalni, slabi ljudje, bedaki, razuzdanci in goljufi. Predmeti njegovih spisov so: prešeštvo, ljubavne spletke, brezobziren boj za obstanek. V nekaterih delih popisuje opolzlosti preveč naturalistično po vzoru Zole in drugih francoskih naturalistov. Iz dolge vrste njegovih del imenujemo: „Bunt Ivana Ivanoviča“, „Ordinarny professor“, „Věčný prazdnik“, „Peterburgskaja pověst“, „Gorod mertvyh“, „Spjaščaja krasavica“, „Nataška“, „Lyceměry“, „Novaja žiznj“, „Staryj drug“, „Gornyj Ručej“, „Putevodnaja zvezda“, „Osennie cvěty“, „Zvězdy“.

Fr. Št.

880

Rembrandtovo slavlje. Letos so priredili v Amsterdamu velikansko slavlje v čast tristoletnici rojstva velikega mojstra Rembrandta. Ta ženjalni slikar, eden prvih realistov, kar jih pozna zgodovina umetnosti, je živel in umrl v Amsterdamu, v svojem času še neznan in nerazumljen. Sedaj ga je svet šele odkril in mu po smrti priredil v njegovem rojstnem mestu impozantno slavlje. V slavnostnem sprevodu je vzbujalo splošno pozornost zlasti pet vozov, ki jih je spremljalo petsto oseb v zgodovinskih oblekah. Prvi voz je predstavljal slavo in moč Holandske v XVII. stoletju, drugi nizozemske provincije, s tretjega so metala dekleta cvetje na cesto pred četrti voz, ki je bil alegorija Rembrandtovega dela. Peti voz je imel velikanski venec, ki so ga potem položili na Rembrandtov spomenik. Celi sprevod je učinkoval zlasti po svoji barvni harmoniji in je bil zanimiv, ker so bile vse dekoracije izdelane iz svežih cvetlic. Sprevod je uredil akademični slikar Theo Molkenboer.

SMODNIŠNICA NA LJUBLJANTKEM POLJU RAZSTRELJENA.